

VAL 45 vuotta! - HAL 90 vuotta!

Sarjakuvan historiassa useimmat ensiksi ehtimiset ovat kyseenalaisia. Ideat ovat tavallaan olleet ilmassa, ja vuosi 1929 oli eräs vallitsevien paineiden purkautumisvuosi. Taloudellisesti ankeat ajat pohjustivat halvan viihteen kysyntää, ja sarjakuvat vastasivat jatkuvajuonisilla seikkailuilla.

Yhdessä sumassa esille putkahaneista erottui ensiksi "Tarzan", joka myös samalla oli ensimmäinen kirjaan perustuva sarjakuva. Sen piirtäjä Hal (Harold R.) Foster on sittemmin saanut epävirallisen arvonimen "seikkailusarjakuvien isä", ensisijaisesti kuitenkin päätyönsä "Prinssi Rohkean" ansiosta.

"Prinssi Rohkea" on tuonut keskiajan keskivertoamerikkalaisen - ja miksei suomalaisenkin - tietoisuuteen tehokkaammin kuin mitkään kirjat tai tutkimukset. Prinssi Rohkea on myös korkealuokkainen esimerkki seikkailusarjakuvista, ei ainoastaan piirrostaitteeltaan ja yksityiskohdien tarkkuudeltaan vaan myös kaunokirjallisilta ansioiltaan.

Fosterin itse kirjoittama sarjakuva on paikoin taidokkaasti tekstinkin varassa, ja seikkailujen rakenteet ovat olleet uraauurtavia. Esimerkiksi nähenkilö Val (tuttavallinen lyhenne "Prince Valiantista") ei ole mikään erehdyttömän supersankari, vaan useinkin seikkailut käynnistyvät tai saavat uuden käänteen juuri hänen heikkouksistaan tai erehdyksistään. Hän on rohkea, vaikkakin haavoittuvainen.

Sarjakuvataiteilijana puolestaan Hal Foster on kiistämättömiä suuria mestareita alallaan.

Harold R. Foster syntyi Nova Scotiassa Kanadassa 16.8.1892. Halin isä kuoli pojan ollessa nelivuotias, ja uusi isäpuoli vei perheen Winnipegiin, Manitobaan vuonna 1906, missä koko perhe koki vararikon ja Haroldin oli lopetettava koulunkäynti yhdeksännelle luokalle menneeseen tsihin. Kymmenvuotiaana hän oli jo merillä niin kuin oma isänsäkin oli ollut, 14-vuotiaana taas turkismetsästäjä, ammattinyrkkeilijä ja sanomalehtien jakaja. Epäonnisena kullankaivajana ja malminetsijänä vielä yritettyään Hal viimein löysi oman alansa, piirtämisen. Pikaisen piirtämiserutiinin hän väittää oppineensa juuri turkispöytämatkoillaan kovan pakkasen ansiosta.

"En minä koskaan ole ollut hyvä paljon missään, mutta piirtää olen aina osannut", kertoo Foster uransa alusta. Vaikka ulkoilmaelämä kiehtoikin, oli taiteilijan työ se, jolla eteenpäin selvitettiin. Ensimmäiset kuvittajatyöt olivat postimyyntilueteluita vuodesta 1911 lähtien. Vuoden 1913 lama-aika Kanadassa pakotti siirtymään vakinaisesta kuvitustyöstä vapaaksi taiteilijaksi. 1915 Hal tapasi kauniin vaaleaverikön, Helen Wellsin eräissä tanssiaisissa. Naimisiin he menivät samana vuonna, ja Helenistään Foster saikin sanojensa mukaan hyvän sihteerin, perheenemännän, taloudenhoitajan, managerin ja yhtiökumppanin... ja elämäntoverin.

Vuonna 1921 Hal oli siis jo naimisissa, ja lapsiakin oli kaksi, joten rahaa tarvittiin, varsinkin kun kullankaivuuajan velat olivat vielä lisätaakkana. Varsinaista taidekoulutusta Foster ei ollut kuitenkaan saanut, ja nepeuttaakseen edistymistään alalla hän pyöräili tuhannen mailin matkan Chicagoon, hankki työpaikan kirjapainoalalta, kutsui perheensäkin perässä ja alkoi käydä taidekoulua.

Koulutus auttoi ja kuvitustyöt lisääntyivät. Yhä isommat firmat alkoivat käyttää Haroldin kuvituksia. Mainostaiteilija Foster oli vielä silloinkin, kun häntä pyydettiin kuvittamaan sanomalehtisarjakuvaa "Tarzan" Edgar Rice Burroughsin romaanien pohjalta.

Aluksi Burroughsin julkaisijayhtiö tilasi kymmenen viikon erän sanomalehtisarjakuvaa, jotta saataisiin selville mahdollinen yleisön suosio. Senaikais-takin sarjakuvista Tarzan poikkesi melkoisesti. Se oli romaanin kuvitusta, ja kunkin jakson viidessä ruudussa ei ollut ollenkaan puhekuolia, vaan teksti (noin sata sanaa per ruutu!) oli la-dottu kuvan alle.

TARZAN

Vuoden 1929 laman aikana mainosala miltei katosikin, joten sarjakuvatyö tuntui oikealta elinkeinolta. Sarjasta tuli heti suursuosikki, mutta palkkiot jakautuivat niin mutkikkaasti tekijänoikeudellisista syistä, että Halin mielestä oli var-

Sarjakuva tosiaan menestyi, mutta Foster oli jo palannut mainostöihinsä. Kun kahden vuoden kuluttua syndikaatin taiteilija Rex Maxon ei enää ehtinyt piirtämään sekä arki- että sunnuntaisarjoja, palkattiin Foster taas 1931 piirtämään sunnuntaisarjaa. Kuusi vuotta Foster hioi piirtäjän taitojaan Tarzanin parissa, mutta viimein kutsui oma aihe.

Muutettuaan Topekaan, Kansasiin vuonna 1936 Foster alkoi kehittää omaa sarjaansa ja päätti si-jottaa sen kuningas Arthurin aikoihin. King Features oli jo pit-tempään houkutelut Fosteria tekemään heille sarjakuvaa, mutta Hal halusi lähteä liikkeelle omalta pohjaltaan. Vuoden ver-ran hän tutki pukuja, haarniskoita ja aseita, historiaa ja elämänuotoa - ennen ensimmäisen-kään sivun piirtämistä.

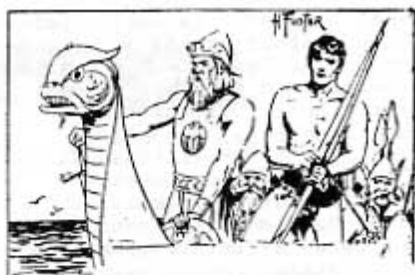
PRINSSI ROHKEA

Kun työ sitten pääsi vauhtiin, hyväksyi King Features tuloksen oitis, ja 13.2.1937 sarjakuva alkoikin ilmestyä sunnuntaisilla sarjakuvavaruilla.

Varhaisimpia Fosterinsarjakuvien alkuperäispiirroksia on Syracusan yliopiston tutkimusarkistossa ja myöhempiä taas Connecticutissa, Greenwichissä sijaitsevassa sarjakuvamuseossa.

"Prinssi Rohkeaa" Hal Foster piirsi aina siihen asti, kun John Cullen Murphy tuli piirrostyötä jatkamaan 23.5.1971 julkaistusta jaksosta lähtien. 1940-luvulla Poster kuvitti Franz Werfelin teoksen "Song of Bernadette" ja piirsi lisäksi sarjakuvaa "Keskiäikainen linna", joka ilmestyi joissakin lehdissä "Prinssi Rohkean" yläpuolella (23.4.1944-18.11.1949).

Hal Foster on saanut sarjakuvastaan monia palkintoja, mukaanlukien arvostetut Banshees- ja Reuben-palkinnot Yhdysvalloissa. Yhdysvaltain sarjakuvapiirtäjien liiton useiden palkintojen lisäksi hän on saanut esi-

JUURI ENNEN "PRINSSI ROHKEAN" SYNTYÄ SAI TARZAN VIERAAKSEEN VIIKINKEJÄ. FOSTERIN PIIRROSTYO OLI VASTA KEHITTÄMÄSSÄ VUONNA-35

merkiksi Ruotsin sarjakuva-akatemia "SAM"-palkinnon. Vuoden 1976 parhaaksi sarjakuvaksi koko aksankielisessä Euroopassa "Prinssi Rohkea" valittiin vuonna 1977.

Eräänlaisena merkinä sarjakuvan saavuttamasta suosiosta voi pitää myös 20th Century Foxin vuonna 1954 tekemää värikästä näytelmäelokuva "Prince Valiant". Edesmennyt Windsorin herttua puolestaan kiitti sarjakuvaa "suurimpana saavutuksena englanninkielisessä kirjallisuudessa viimeisen sadan vuoden aikana". Siinäpä me loinen tunnustus miehelle, joka ei ole edes paljon kouluja käynyt!

Sarjakuvaurastaan - ja muus-takin - Hal kertoilee itse seuraavassa.

KUINA SE ALKOI?

"King Features lähestyi minua siksi, että itse William Randolph Hearst (syndikaatin perustaja ja sensaatiolehdistön uranuurtaja) piti kovasti minun Tarzan sarjani piirrostyöstä. He halusivat minut tekemään heille sarjakuvaa ja ehdottivat, että he kehittelisivät minulle aiheen. Aluksi kieltäydyin juurisiksi, että halusin itse luoda sarjani.

Valitsin keskiajan puitteikseni siksi, että se sallii laajan liikkumavaran. Aluksi ajat-

THUS DID TARZAN OF THE APES BECOME A "BLOOD-BROTHER OF THE MYSTERIOUS WARRIOR, EACH RECOGNIZING THE NOBLE QUALITIES OF THE OTHER.

ristirestikien aikaa, mutta se oli aikakautena liian rajoitettu. "Prinssi Rohkeassa" minulla on jouston varaa lähes kolme vuosisataa, siksi että kirjallisia muistiinpanoja la-
kattiin tekemästä Rooman vallan luhistuttua 400-luvulla.

Halusin myös, että sarjassani saisin käyttää mielikuvutusta reippaasti. Halusin esittää taikureita, velhoja, noitua, jättiläisiä, lohikäärmeitä ja tietysti ritareita. Eipä silti, alkuun päästyään "Prinssi Rohkean" henkilökehittyivät liian todellisiksi, jotta mielikuvitus voisi kovin vapaasti laukata.

Kun "Prinssi Rohkea" alkoi ilmestyä, olin jo 45-vuotias, mutta piirtänyt olen tosiaan pienestä pitäen. Kuusitoistavuotiaana minulla oli tapana seistä alasti peilin edessä ja luonnostella "mallista". Lopetin aina vasta, kun aloin muuttua vilusta siniseksi.

Kahdeksantoistavuotiaana ensimmäisessä taiteilijantyössäni myyntiluahtelujen kuvittajana erikoistuin miestenmuotikuviin. Sen jälkeen vasta sain varsinaista koulutusta. Lamakausi oli rankkaa mainosalalle. Chicagossa näin kolme itse-

murhaa. Kerrankin eräs mies hyppäsi yhdeksännekkeroaksesta juuri sen ravintolan ikkunan eteen, jonka ääressä minä olin lounailla...

"Apinoiden Tarzanin" kuvittaminen oli Joseph Neeben idea. Hänkin oli mainosalalla ja tunsi työni. Hän suunnitteli sarjaa kuuluisista kirjoista ja näytelmistä, ja Tarzan oli ensimmäinen, jonka hän halusi piirrettäväksi. Se ilmestyi ensin kirjana vuonna 1929 ja sitten sanomalehdissä kymmenen viikon mittaisena sarjana.

Aluksi en olisi halunnut tehdä sitä. Tuntui alentaivalta myydä taiteensa hupisivuille. Sitten tajusin, että oli lama ja minulla oli perhe sekä nälkä.

"Tarzanin" sunnuntaisarjaa miirsin vuodesta 1931 siihen asti, kun aloitin "Prinssi Rohkean" vuonna 1937. "Tarzanin" Piirsin vielä mainostöiden ohessa siinä sivussa, mutta sitten aloinkin yllättäen saada ihailijapostia.

Minulla oli ollut taidenäytelyitä Chicagoon gallerioissa ja museoissa jo ennen lamaa (Poster sai myös palkintoja näyttelytöistään), mutta kukaan ei koskaan sanonut mitään. Sitten, kun ihailijakirjeitä al-

koit tulla, koheni itsestään tuntuvasti. Tajusin, että sarjakuvasivu tarjosi mielihyvää miljoonille ihmisille, ja muutin myös suhtautumista työhöni. En enää tehnyt sitä kuin toisarvoista hommaa.

VAL & ALETA

En itse antanut Prinssi Rohkealle nimeä Val. Se oli Joe Connollyn idea, silloisia King Features Syndicaten johtaja. Aluksi minä ja vaimoni pidimme nimeä turhan mahtailevana ja suurellisena: Prince Valiant! Nyt nimi kyllä kuulostaa jo luonteelta. Itse ajattelimme nimeä Arn esihenkilöille.

Valin ulkonäköyn päädyin käyttämällä itseäni mallina hienomhanteellisesti karsien sen, mistä en pitänyt. Val on kuin minun kroppani, johon on lisätty lihaksat. Hän on kaikkea sitä, mitä minä olisin halunnut olla. Hiusten leikkaus on ajan tyylin mukainen. Se toimii pehmusteena kynärän sisällä. Kuitenkijuuri tuo kampaus on nousut sarjan kuuluisimmaksi yksityiskohdaksi. Mustaksi taas tein tukan siksi, että se erottuisi selvimmin painatunna. Toisaalta, olihan hänen äitinsä juuri roomalaisnainen, kuningas Aquarin vaimo. Sieltä prinssin roomalainen nenä. Toisaalta vaaleaverikkö koetaan aina kauniiksi naiseksi. Vaimoni Helenoli ihanteellinen malli Aletalle. Vaimoni on suurenmoinen ja pitää minut maan pinnalla.

Niin pitkän sarjan kanssa satuu joskus sekaannuksia. Oli aina yllättävää lukea ihailijakirjeistä kertomuksiaunohdamistani yksityiskohdista. Eräskin rouva kirjoitti ja kysyi, oliko nelikymmenluvulla sarjassa esiintynyt henkilö nyt tullut takaisin täysikasvuksena. En ollut muistanutkaan käyttäneeni tuota nimeä aikaisemmin.

Aina toisinaan käyn läpi omaa julkaistujen sivujen arkistoani, ja se kaikki tuntuu ihan uudelta. Voin lueskella koko aamupäivän vanhoja "Prinssi Rohkeita" ja ihmetellä, että minäkö tuon kaikean olen kirjoittanut - "Olinpa minä hyvä ennenvanhaan!" Minusta tarina on yhtä tärkeä kuin piirrostyö.

Yhteen aikaan minulla oli kokonaissuunnitelma Valin elämäkääräksi. Se ei toiminutkaan, kun en arvannut eläväni näin vanhaksi. Kaikkein mukavinta oli esitellä prinssin omaa legenda alkuajojen sarjassa. Val kasvaa viikko viikolta viisivuotiaasta kolmikymmenvuotiaaksi mieheksi.

Vaikeinta "Prinssi Rohkean" tarun kirjoittamisessa on ollut pitää sankari inhimillisenä. Hänen on oltava hyvä ja hyveellinen, mutta yritän todella pitää hänet myös ihmisenä, hänellä on vikoja ja puutteita siinä kuin kaikissa muissakin. (Vaikka sarjan piirrostyö on kokonaan siirtynyt John Cullen Murphylle, on Foster vielä yhdeksänkymmentä ikävuottaan lähestyessäänkin värittänyt itse sarjakuvansa sen kirjoittamisen lisäksi).

Väritän sivuja siksi, että jotakin tekemistä pitää olla. Ei sitä voi noin vain vetäytyä

KELLOJEN HELÄHDYKSIÄ JA SOITTOA KUULUU JOKA PUOLELLA KAUPUNKIA... KANSA TANSSII JA RIEMUITSEE KADUILLA, MUTTA PRINSSI PELOTTOMAN ON JATETTAVA ILOINEN JUHLIVA KAUPUNKI JATKAAKSEEN TAISTELUAAN HUNNEJA VASTAAN.

Hal Foster

© Bull's

HAL FOSTER TARKISTI SARJANSA YKSITYISKOHDAT KIRJALLISUUDESTA, MUSEOISTA JA TAPAHTUMAPAIKOILLA VIERAILLEMALLA. PIIRUSTUSKOKO OLI SUURIMMILLAAN JOPA METRI KERTAA METRI, SANOTAAN.

mitään tekemättömäksi. Siihen asti kun tulin 79, tuoksentelin "Pronssi Rohkean" parissa 53-tuntisia työviikkoja.

APULAINEN

Kokeilin pariakin kuvittajaa ennen kuin päädyin John Cullen Murphyyn. Vuoden verran Jack teki apulaiseni taustoja, sitten hän alkoi luonnostella päähenkilöitä. Olin ihailut hänen urheilukuvituksiaan ja piirrosta hänen omassa "Big Ben Bolt"-sarjakuvassaan. Minä pyysin häntä käymään esittelemässä töitään. Siitä se alkoi. Olen erittäin tyytyväinen hänen työhönsä "Prinssi Rohkeassa".

Kun sarjaan tulee uusia henkilöitä, olen lähettänyt Jackille luonnoksen kasvoista, niin että hän tietää tarkalleen, mitä minä ajan takaa. Kirjoitan hänelle myös luonnepöytähenkilön persoonallisuudesta. Kirjoituskonarkille luonnosten kärkeästi myös kutakin jaksoa kohti nähdäkseen tarvittavat ruudut. Jack silti tekee varsinaisen piirrosta.

Ihmiset luulevat, että sarjakuvapiirtäjäksi voi tulla, jos vain osaa piirtää. Ei se niin ole. Oikean sarjakuvataiteilijan pitää osata myös kirjoittaa, ja piirtämisenkin pitää perustua taidekoulutukselle. Minulle on aina ollut tärkeää se, että tarina etenee sujuvasti. Käytän seikkailuissa rytmittelyä kolmen, neljän inhimillisen ja huumoria sisältävän jakson avulla. Sitten vasta palaan toimintaan, seikkailuun ja väkivaltaan, jos se kuuluu juoneen. "Prinssi Rohkeassa" on mielestäni hirveän paljon perhehuumoria, jota monet eivät huomaa. He unohtavat sen luettuaan - väkivalta ja seikkailu jää mieleen.

Hal Poster viettää siis 90-vuotispäiväänsä samoihin aikoihin kuin hänen suurtyönsä tulee ilmestyneeksi yhteensä 45 vuotta. Sarjakuvan merkkipäivän kunniaksi lainaamme myös sen nykyisen piirtäjän, John Cullen Murphyn haastattelua.

JOHN CULLEN MURPHY

Kunnioitetun sarjakuvataiteilijain ja -kertojan apulaiseksi Murphy tuli vuonna 1970. Murphy oli tuntenut Posterin jo vuosia, kun vihdoinkin vapaa-aikaakin kaipaava mestari piirtäjä kutsui hänet avukseen.

"Tehtävä oli jännittävä. Aluksi teimme sarjakuvasiivuja vuorotellen, ja tehtyäni neljä viisi sivua sain luvan ottaa koko sarjan piirtäjäkseni. Ensimmäinen minun piirtämäni julkaistu sivu oli numero 1769". (Kaikki "Pronssi Rohkean" sivut on numeroitu ensimmäisestä alkaen.)

Murphy on syntynyt 3.5.1919 New Yorkissa. Isä oli mainosmies ja muutti perheineen useiksi vuosiksi Chicagoon, kunnes taas palattiin New Rochellen Johnin ollessa 11-vuotias.

Taiteesta John kiinnostui varhain ja osallistui viikonloppuisin piirustuskursseille jo yhdeksänvuotiaana. Lukiossakin taiteen opiskelu jatkui, ja 13-vuotiaana hän jo yritti heikolla menestyksellä saada myydyksi

VAL LOOKS AT HIS WIFE IN AMAZEMENT. SHE LOOKS UP AT THE COARSE FACE OF THRASOS WITH ADORING EYES, BLUSHES ..... AND GIGGLES! NEVER HAS HE SEEN HER LOOK PRETTIER... OR MORE HELPLESS.

urheiluaiheisia pilapiirroksiaan.

Viisitoistavuotiaana John tapasi Norman Rockwellin, joka Murphyn mukaan on eniten hänen taiteeseensa vaikuttanut. John oli pelaamassa baseballia, kun Rockwell huomasi tuon punatukaisen nuorukaisen. Rockwell etsi mallia Saturday Evening Postin kansikuvaansa ja lähestyi Johnia poseerauspyyntöineen. Saatuaan luvan äidiltään John ryhtyi malliksi kuuluisalle kuvajaalle. Palkka oli kymmenen taalaa päivässä. Tuo julkaistu kansikuva on yhäkin kehyksissä Murphyn studion seinällä.

Rockwellin tapamisesta taideharrastus sen kuin yltyi. Hän kävi taiteilijan mallina aina toisinaan, kysellen samalla piirustustekniikoista. Kun Rockwell huomasi pojan taipumukset, hän todella paneutui tämän piirustuksiin.

"Hän oli ankara, mutta paras kriitikko, mitä olen tavannut". Rockwell ehdotti pojalle peräkkäin kahta taidekoulua, joista ensimmäiseen hän pääsikin palkintostipendiaatiksi kahdeksi vuodeksi ennen toiseen siirtymistään.

Ensimmäisen kuvitustyönsä, jonka aiheena oli ammattilaisnyrkkeilijä, Murphy sai myydyksi jo 17-vuotiaana, 15 dollarin hintaan. Ensimmäinen kansikuvakin julkaistiin ennen kahdekkymmenettä ikävuotta.

Toinen maailmansota keskeytti nuoren taiteilijan kaupallisen uran. Lopulta hänkin päätyi ilmatorjuntajoukkoihin.

"Piirtelinmuotokuvia kavereista taalan hintaan, kunnes jouduin Tyvellemerulelle". Sotilasurallaan John yleni nopeaan, ja kohta hän maalasikin jo päällystön muotokuvia. Samana päivänä jolloin kenraali

MacArthur lähti valloittamaan Filippiinejä, oli Murphy maalamma tämän vaimon muotokuvaa.

Sodan jälkeen Murphy jatkoi kuvitustyötään, aloitellen elokuvajulisteista siirtyen sitten aikauslehtiin. Pian häntä jo pidettiin ensiluokkaisena kuvittajana, ja arvostetutkin lehdet julkaisivat hänen töitään, jopa samainen Saturday Evening Post, jonka kansikuvan mallina hän oli ollut.

Vuonna 1949 maineikas sarjakuvankirjoittaja Elliot Caplan ehdotti Murphylle nyrkkeily sarjakuvaa. Näin syntyi "Big Ben Bolt", Caplanin käsikirjoittamana ja Murphyn piirtämänä. Caplan neuvotteli sopimuksen King Featuresin kanssa, ja sarjalkoi 1950 jatkuen aina vuoteen 1978.

Murphy on ainoa sarjakuvataiteilija, joka on saanut Yhdysvaltain sarjakuvataiteilijain liiton palkinnon vuoden parhaastasarjakuvasta peräti viidesti (kerran "Big Ben Boltista" ja neljästi "Prinssi Rohkeasta"). Kahdesti hän on ollut myös liiton puheenjohtajana.

John Cullen Murphy, vaimo Joan ja neljä kahdeksasta lapsesta (muut ovat jo naimisissa) asuvat Connecticutissa arvokkaassa talossaan (vuodelta 1850) Isänmaallinen Murphy vetää tšhtilipun salkoon joka päivä, vaikka onkin ylpeä myös irlantilaisesta verenperinnöstään.

Studiossaan Murphy ahkeroi "Pronssi Rohkean" kimpussa kymmentuntisia työpäiviä, viitenä päivänä viikossa. "Se saattaa kuulostaa paljolta, mutta olen tyytyväisin juuri työskennellessäni. Kuntoani ylläpitäkseni hölkkään ja pelaan tennis-

© 1982 King Features Syndicate, Inc.

Samassa kirjeessä Murphy myönsi senkin, että oli hankalaa vaihtaa Ben Boltista Prinssi Rohkeaan. "Omaan aikaan sijoitettuna sarjanpiirtämisestä oli äkkiä siirryttävä jonnekin 500-luvulle! Ja tietysti oli vielä tavoiteltava Fosterin tyyliä. Eteläamerikkalainen kaveri, Carlos Garzon jatkaa "Ben Boltia", ("Big Ben Bolt" ilmestyi päiväsarjana 20.2.1950-10.4.1978 ja sunnuntaisarjana 25.5.1952-13.4.1975.)

KP

Minä en osaa piirtää kuningas Arthuria suurena mustapartaisena karhunaljoihin pukeutuneena miehenä, joka oli varustautunut roomalaisten jälkeensä jättämällä ylijäämäsaseilla, 'koska se ei ole ihmisten mielessä oleva kuva hänestä. Jos piirtäisin hänet sellaiseksi kuin tutkimukseni ovat osoittaneet hänen olleen, niin kukaan ei uskoisi sitä.

Hal Foster (haastattelussa heinäkuussa 1969)

© 1982 King Features Syndicate, Inc.

tä, golfia ja lentopalloa".

Aluksi Hal Foster lähetti Murphylle suurpiirteiset luonnokset sivuista, ja lähettää yhäkin, vaikka onkin nyt antanut Murhville vapaat kädet muuttaa taittoa. "Harvoin minä niitä muutan, Hal osaa jo kirjoittaessaan tasapainottaa oikein kertomuksensa väkivaltaiset ainekset huumorin ja perheasioiden suhteen. Uskon, että vielä huomataan hänen ansionsa käsikirjoituksessayhtä tärkeiksi kuin piirrostaiteessakin. Uskon myös, että aina on tilaa myös seikkailusarjakuvalle, kunhan vainosataan yhdistää hyvään aiheeseen hyvä käsikirjoitus ja hyvä piirrostyö".

Ilmeisesti Murphy on oikeassa. "Prinssi Rohkea" on kestänyt vaihtelevien aikojen vaatimukset. Sarja on 13.2.1937 lähtien levittäytynyt yli 350 sanomalehteen ympäri maailmaa. Onneksi olkoon Val ja Hal! Ja Jack!

(Bullsin käyttömme luovuttamasta haastattelusta koostanut Kalervo Pulkkinen, lähdelehtoisista mainittakoon Nostalgia Pressin "Prince Valiant is the Days of King Arthur", jokasarja myös sisältää sarjakuvan jaksot alusta alkaen. Osa tiedoista suoraan Hal Fosterilta, joka valitettavasti ei enää 1977 jaksanut vastata kirjehaastatteluun, mutta kyllä toimitti koostajalle seuraavana vuonna tietopakettin urastaan.)

Vuonna 1977 John Cullen Murphy kertoi yhteistyöstään Hal Fosterin kanssa: "Olen piirtänyt kaikki sunnuntaisivut vuoden 1970 alusta alkaen. Numeroita 1780 lukien kaikki ovat minun piirtämiäni. Hal lakkasi piirtämästä vasta siinä 79 tai 80 ikäisenä. Alkaiemmin Hal asui tässä lähistöllä niin kuin esimerkiksi Mort Walkerkin. Nykyään Hal asustaa Floridassa ja lähettää käsikirjoitukset minulle postitse. Olemme molempinsuuntaisessa kirjeenvaihdossa ja neuvottelemme sarjasta myös puhelimitse.

John Cullen Murphy signeerasi ensimmäisen kerran Prinssi Rohkean sunnuntaisivun 17.2.1980, jota ajankohtaa on pidettävä Hal Fosterin virallisena "eläkkeellesiirtymis hetkenä".